

## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3403/2023. (VII. 27.) AB VÉGZÉSE

### alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.076/2021/2. számú végzése, valamint a Szekszárdi Törvényszék 17.Pf.20.191/2020/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

### I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Farkas László egyéni ügyvéd) eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.076/2021/2. számú végzése, a Szekszárdi Törvényszék mint másodfokú bíróság 17.Pf.20.191/2020/10. számú ítélete, valamint a Szekszárdi Járásbíróság 27.P.20.747/2018/30. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontjuk szerint a bírói döntések ellentétesek az Alaptörvény E) cikk (2)–(3) bekezdéseivel, az M) cikk (2) bekezdésével, a Q) cikk (2)–(3) bekezdéseivel, az R) cikk (2) bekezdésével, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] Az indítvány benyújtását megelőző bírósági eljárásnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az alapul fekvő polgári pert a három indítványozó – egy devizaalapú hitelkölcsön-ügylet adóstársai, illetve kezeze – indította a hitelt nyújtó hitelintézet, illetve az engedményesi pozícióban lévő követeléskezelő ellen.
- [4] A hitelintézet 2007. július 5. napján az indítványozókkal aláíratott egy kockázatfeltáró nyilatkozatot. Ennek keretében az indítványozók tudomásul vették, hogy az árfolyamváltozás mind a hitelösszeg, mind a törlesztőrészek, mind az egyéb járulékok és költségek nagyságára hatással lehet. A nyilatkozat tájékoztatást tartalmazott az árfolyamváltozással kapcsolatos egyszerű összefüggésekről. Továbbá arra is kitért a dokumentum, hogy a kamat „a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat”. A devizaalapú hitel felvételéről szóló szerződést az indítványozók és a hitelintézet 2007. augusztus 6. napján kötötte meg, amit közjegyzői okiratban is rögzítettek. A kölcsönszerződés rendelkezést tartalmazott arról, hogy az indítványozók megértették az árfolyamkockázatról szóló előzetes felvilágosítást. A kölcsönszerződés megkötésének napján az egyik adóstárs és a hitelintézet zálogszerződést is kötött.
- [5] 2011. július 11. napján szerződésmódosításra került sor, amely a futamidő meghosszabbítására irányult. 2016. október 25. napján a hitelintézet a szerződést felmondta, majd később a szerződésből fakadó követeléseit engedményezte. Az indítványozók ellen 2018 folyamán végrehajtási eljárás indult.
- [6] Az indítványozók polgári pert indítottak, keresetük elsősorban a kölcsön- és zálogszerződés, valamint minden kapcsolódó jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítására irányult. A bírósági eljárás alatt a végrehajtás felfüggesztésre került. Az indítványozók az érvénytelenség indokaként a hitelezői tájékoztatás jogszerűtlenségét jelölték meg. Elsőfokon a Szekszárdi Járásbíróság 2020. január 20-án, 27.P.20.747/2018/30. számon hozott ítéletet, amelyben a keresetet elutasította.
- [7] A Járásbíróság áttekintette a Kúria jogegységi határozatait, valamint az Európai Unió Bírósága ítéleteit a devizaalapú kölcsönszerződések tárgyában, és kiemelte ezekből a hitelezői tájékoztatásra vonatkozó részeket. A konkrét hitelezői tájékoztatást értékelve megállapította, hogy az megfelelt a világosság, érthetőség, közérthetőség kívánalmainak, kiterjedt az árfolyamkockázat alapvető közgazdasági összefüggéseire is, és elegendő információval szolgált ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntést hozhassanak arról, hogy a szerződéskötéskor kedvező kamatfeltételek ellenében vállalják-e az árfolyam-változásból eredő kockázat viselését. A Járásbíróság azt is megállapította, hogy a tájékoztatás és a szerződéskötés között eltelt időt figyelembe véve az indítványozóknak lehetőségük volt arra, hogy kellően megfontolt döntést tudjanak hozni arról, hogy

adott feltételek mellett vállalják-e a szerződés megkötését. A Járásbíróság nem értékelte úgy, hogy a szerződések a tájékoztatás hiányosságaiból fakadóan érvénytelenek lennének.

- [8] Az indítványozók fellebbezése folytán a Szekszárdi Törvényszék járt el másodfokon, és hozta meg 2020. szeptember 29. napján kelt, 17.Pf.20.191/2020/10. számú ítéletét. A Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helyes indokai felhívása mellett helybenhagyta. A Törvényszék a fellebbezési kérelemre reflektálva kiemelte, hogy nem elvárás a fogyasztóval szemben teljesítendő tájékoztatás tekintetében, hogy a tájékoztatásnak az árfolyamkockázat korlátlanágát explicit módon tartalmaznia kell, pusztán az olyan tájékoztatás nem elfogadható a 2/2014. PJE határozat értelmében, amelynek alapján a fogyasztó alappal gondolhatja úgy, hogy a kockázat nem valós, vagy csak korlátozott mértékben terheli őt. A Törvényszék emellett pontokba szedve tárta fel a vitatott hitelezői tájékoztatás tartalmát, rámutatva, hogy az a Kúria jogértelmezése során követelményként megfogalmazott tartalmi elemeket (a devizaalapú hitel és a forinthitel alapvető különbségei; van árfolyamkockázat; az árfolyamkockázat lehetséges hatásai a felperes fizetési kötelezettségeire; az árfolyamkockázat mellett kamatkockázat is keletkezhet; az árfolyamkockázat a fogyasztót terheli) magában foglalta.
- [9] A jogerős ítélettel szemben az indítványozók felülvizsgálati kérelemmel éltek, és – tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet azonos jogszabályi rendelkezésekre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. §-a alapján a Kúriától a felülvizsgálat engedélyezését kérték. A Kúria 2021. június 21-én, Gfv.VII.30.076/2021/2. számú végzésében a felülvizsgálatot megtagadta. A Kúria azt vizsgálta, hogy az engedélyezés iránti kérelem megfelel-e a Pp. 409. § szerinti követelményeknek. Ennek keretében megállapította, hogy az indítványozók olyan jogkérdést vetettek fel, amelyről a Kúria jogegységi határozatban már állást foglalt, és nem hivatkoztak érdemi gazdasági, társadalmi vagy jogszabályi változásra. Az indítványozók által hivatkozott kúriai határozatok a Kúria megítélése szerint a támadott döntéstől jogkérdésben nem tértek – a jogkérdés jogegységi határozatokban való rendezettségéből fakadóan elvileg nem is térhettek – el. Mindezek alapján a Kúria sem a joggyakorlat egységének, továbbfejlesztésének biztosítására hivatkozással, sem pedig a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérés miatt nem látta a felülvizsgálatot engedélyezhetőnek.
- [10] 2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a Szekszárdi Járásbíróság 27.P.20.747/2018/30. számú ítélete, a Szekszárdi Törvényszék 17.Pf.20.191/2020/10. számú ítélete, valamint a Kúria Gfv.VII.30.076/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták.
- [11] Az indítványozók a pertörténet összegzését követően felsorolták az Alaptörvénynek azon rendelkezéseit, amelyek szerintük a bírósági eljárásban sérültek [E) cikk (2)–(3) bekezdései, M) cikk (2) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, Q) cikk (2) és (3) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése].
- [12] Az alaptörvény-ellenesség indokolásának keretében elsőként azt állították, hogy a bíróságok az indokolási kötelezettségük elmulasztásával sértették meg a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tisztességes eljáráshoz való jogukat. Ennek részletezése során mind a jogerős döntéssel, mind a Kúria felülvizsgálati döntésével szemben fogalmaznak meg érveket. A jogerős döntésre vonatkozóan előadják, hogy a bíróság tévesen állapította meg, hogy a hitelintézet által nyújtott, a kockázatteltáró nyilatkozatban, valamint a kölcsönszerződésben foglalt tájékoztatás megfelelő volt, valójában mind a 2/2014. PJE határozat szerinti, mind az Európai Unió Bírósága OTP Bank Nyrt. és OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. kontra IlyésTeréz és Kiss Emil, C-51/17. számú ítélete (2018. szeptember 20.) (a továbbiakban: C-51/17. számú ítélet) szerinti követelményekkel ellentétben áll. Az indítványozók számba veszik, hogy a tájékoztatásnak szerintük milyen további elemeket kellett volna tartalmaznia ahhoz, hogy jogszerű legyen. Az indítványozók ezt követően korábbi kúriai határozatokat ismertetnek, amely ügyekben álláspontjuk szerint hasonló tényállás mellett a Kúria engedélyezte a felülvizsgálatot. Ezzel alapozzák meg azt az állítást is, miszerint a Kúria jelen ügyben eltért korábbi határozataiból megismerhető gyakorlatától. Az indítványozók ezen túlmenően arra is hivatkoztak, hogy a Kúria valótlan indokokra hivatkozva tagadta meg a felülvizsgálat engedélyezését, ezért a Kúria kifogásolt végzése sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [13] Az indítvány indokolása mindezen felül kitér arra, hogy a jogerős döntés nincs összhangban az Európai Unió Bírósága gyakorlatával, ami az indítványozók szerint a Q) cikk (2)–(3) bekezdéseinek sérelmét eredményezi. Az indítványozók az EUB C-26/13. számú, valamint C-51/17. számú ítéleteit tartják relevánsnak. Az ítéletek tartalmát részletesen ismertetik, konkretizálva, hogy mihez képest várnák el az összhangot.

- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [15] 3.1. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek.
- [16] Az indítványozók a megsértett alaptörvényi rendelkezések körében megjelölték az Alaptörvény E cikk (2)–(3) bekezdéseit, az M cikk (2) bekezdését, az R cikk (2) bekezdését, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (7) bekezdését is, azonban ezekre a cikkekre nézve semmilyen érdemi érvelést nem adnak elő.
- [17] Az Alkotmánybíróság az állandó gyakorlatára utalással megállapítja, hogy az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek a puszta felsorolása nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására, ilyen esetekben nem teljesül a határozott kérelem kritériuma [pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [18] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz fennmaradó elemei az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek megfelelnek-e.
- [19] Az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdésére alapított indítványi elem tekintetében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az nem tesz eleget az Abtv. 27. §-ában foglalt követelményeknek. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata a Q) cikk (2)–(3) bekezdéseiben foglaltakat nem tekinti Alaptörvényben biztosított jognak, így ezek állított sérelmére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani [pl. 3158/2023. (III. 27.) AB végzés, Indokolás [21]]. Erre tekintettel a Q) cikk (2) és (3) bekezdésének sérelme tárgyában nem folytatható érdemi vizsgálat.
- [20] 3.3. A panasz a kúriai felülvizsgálati döntést, valamint a jogerős bírósági ítéletet is támadja.
- [21] Az indítványozók mindkét döntéssel összefüggésben az indokolási kötelezettség – és ezen keresztül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének – megsértésére hivatkoztak ugyan, de az indítvány tartalma alapján megállapítható, hogy az indítványozók a jogerős döntés és a Kúria döntésének indokait vitatják. Az indítványozók egyrészt megkérdőjelezik, hogy a hitelintézet kockázatfeltáró tájékoztatása teljeskörű volt-e, másrészt azt, hogy a Kúria joggyakorlata egységes-e az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelő volta tekintetében.
- [22] Az Alkotmánybíróság korábban már valóban utalt arra, hogy a jogegység megbomlásának lehetnek alapjogi és alkotmányossági relevanciái: „A jogalkalmazás egységessége és kiszámíthatósága a törvény előtti egyenlőség követelményével és a tisztességes eljáráshoz való joggal is szoros kapcsolatot mutat, részét képezi továbbá a jogbiztonság követelményének is. Abból a követelményből fakad, amely szerint a jogértelmezés nem válhat a jogalkalmazó szerv önkényes, szubjektív döntésének eszközévé. Amennyiben a bíróságok azonos tényállású ügyben, változatlan jogi környezet mellett eltérő tartalmú ítéleteket hoznak, sérül a jogbiztonság követelménye, a jogalkalmazó szervek döntéseire vonatkozó kiszámíthatósági és előre láthatósági elvárás [ld. 3026/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [27]]. A törvény előtti egyenlőség sérelme ezzel összefüggésben akkor valósulhat meg, ha akár a jogszabályok, akár a jogalkalmazó szervek a jogalanyok egy köre számára biztosít valamely eljárási eszközt a jogalkalmazás egységessége követelményének felhívására, míg a velük összehasonlítható helyzetben lévő más személyek számára nem, e megkülönböztetés pedig önkényes, vagyis nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka [az alkalmazandó tesztre ld. 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]; 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [80]]” [3248/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [7]].
- [23] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor jelen ügyben utal arra, hogy a jogbiztonság sérelme ebben a kontextusban nem is lehet alkotmányjogi panasz tárgya, a törvény előtti egyenlőség [XV. cikk (1) bekezdés] sérelmére pedig az indítványozó nem hivatkozott.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a jogegység biztosítását nem az Alkotmánybíróságnak kell garantálnia. „A bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a rendes bíróságok, kiemelten a Kúria feladata [...]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a hatáskör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” [3065/2013. (II. 28.) AB végzés, Indokolás [12]].

- [25] Jelen ügyben a bírósági döntések felülmérlegelését jelentené annak a kérdésnek a megítélése, hogy az alapügyben eljáró bíróságok helyesen alkalmazták-e a jogegységi határozatokban, valamint az Európai Unió Bíróságának ítéleteiben kidolgozott követelményeket, ahogy az abban való állásfoglalás is, hogy a Kúria eltért-e hasonló tényállás mellett hozott korábbi határozataitól.
- [26] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy hatásköre akként került kijelölésre, hogy „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [27] Az indítványban foglalt érvek alapján tehát sem a Kúria felülvizsgálatot megtagadó végzése, sem a jogerős döntés tekintetében nem merül fel alapvető alkotmányjogi kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség.
- [28] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.
- [29] Az indítványozó kérte az ügyvédi munkadíj összegének megfelelő költségtérítés megítélését is. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Abtv. indítványban is megemlített 54. § (1) bekezdésére tekintettel ügyvédi költséget abban az esetben sem állapíthatna meg az Alkotmánybíróság, ha az indítvány eredményes lenne.

Budapest, 2023. július 3.

*Dr. Salamon László s. k.,*  
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Horváth Attila s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter s. k.,*  
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3926/2021.

